

mijloc de propagare a înaltelor idei umanitare, de prietenie între popoare, un mijloc de luptă împotriva naționalismului, armă otrăvitoare în mâinile claselor stăpînitoare: « Eu cred că fiecare om, cîstît în sufletul și în conștiința sa, trebuie să manifeste o ură neîmpăcată față de naționalism, care a făcut omenirea să sufere înfinit mai mult decît toate celelalte calamități, luate la un loc ».

În ziua de 27 februarie 1923, Sanielevici îi comunica lui Gorki că a scris articolul solicitat. Totodată, arată că și-a propus să prezinte în cîteva studii toată istoria literaturii romine, studii pe care Gorki urma să le publice, după aprecierea sa. « Am început cu începutul: cu școala clasică », arată Sanielevici. Criticul român menționa că a fost nevoit să traducă versurile în proză, reliefînd, totodată, « că versurile lui Alecsandri adesea au claritatea și perfecțiunea versurilor lui La Fontaine ».¹

La 6 martie 1923, Sanielevici trimite lui Gorki o ilustrată în care arată că, expediînd articolul, nu a indicat adresa exactă și-l roagă să-i comunice despre primirea lui.

Din scrisoarea lui Sanielevici către Gorki, datată 24 martie 1923, rezultă că scriitorul proletar rus a dorit să aibă textele românești ale versurilor lui Alecsandri: « Vă trimit textele românești ale versurilor lui Alecsandri, pe care mi le-a cerut secretarul Dumneavoastră ». Concomitent, Sanielevici trimite și o traducere în limba franceză, în versuri, din poeziile lui Alecsandri.

Articolul lui Sanielevici nu a apărut în revista « *Beceđa* ». Nu se cunosc motivele pentru care nu a fost publicat.

ANEXE

I. O. Călin, I. Grozea către A. M. Gorki

Iași (România) 21 iulie 1910

Scumpe și ilustre tovarășe,

Întrucît am tradus în românește opera Dumneavoastră « Mama », ne îngăduim a vă ruga să binevoiți a ne permite s-o tipărim.

Vrem să punem la dispoziția publicului românesc și, mai ales, a clasei muncitoare o operă care, pe lîngă înalta sa valoare literară, posedă calități de propagandă socialistă cum nu se găsesc în toată literatura socialistă universală.

Literatura noastră națională nu contribuie la educația poporului muncitor, iar traducerile care se fac, în general, sînt departe de a constitui o hrană spirituală necesară pentru clasa muncitoare. Muncitorul român cu o oarecare cultură nu găsește nimic de citit cu folos, în timp ce muncitorul care nu a venit în contact cu propaganda socialistă nu dispune de nimic care, într-o formă literară aleasă, să-i poată deschide ochii și să-i innobileze sufletul.

Dacă muncitorii din toate țările vor găsi în cartea Dumneavoastră hrana spirituală ce le innobilează sufletul și-i îmbărbătează în luptă, pentru proletariatul român aceasta va constitui o adevărată binefacere, căci viața de oprimare, de ignoranță și de mizerie a nici unui alt popor nu seamănă atît de bine cu a poporului Dumneavoastră, cum seamănă viața poporului român.

Pentru clasa muncitoare din România care are de luptat atît de mult cu una din cele mai odioase oligarhii din lume, cartea Dumneavoastră va constitui un deosebit sprijin moral în lupta pe care o duce cu atîta sacrificiu.

Fără a mai vorbi de celelalte calități care ne-au determinat să traducem romanul Dumneavoastră și relevînd doar pe aceasta din urmă, cea mai importantă pentru noi în lupta pe care o ducem pentru deșteptarea poporului român, vă rugăm să binevoiți a ne permite să răspîndim paginile minunate ale romanului Dumneavoastră « Mama », în limba romînă.

În așteptarea răspunsului, vă rugăm să primiți salutările noastre frățești

O. Călin
I. Grozea

P. S. Pentru a face traducerea noastră mai accesibilă poporului, care nu este obișnuit să plătească prețul unui volum, noi intenționăm să o edităm în 8—10 fascicule săptămînale.

Vă rog să trimiteți răspunsul Dvs. pe adresa:

Redacția « Romînia muncitoare », Tipografia « Poporului », pentru O. Călin.

București, Bulevardul Elisabeta 27.

¹ În această scrisoare Sanielevici arată că « toată istoria literaturii romine... abia cuprinde un secol ». Există în acel timp această mentalitate greșită, împărțită și de alți critici sau istorici literari, după care toată epoca veche a literaturii romine (sec. XIV—XVIII) ar constitui doar o prefață a literaturii moderne, din secolul XIX—XX, singura considerată literatură în adevăratul înțeles al cuvîntului.